

תקנות סדר הדין האזרחי (תיקון), התשע"ג - 2012

בתוקף סמכותי לפי סעיף 108 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984¹ אני מתקין תקנות אלה:

1.	אחרי תקנה 256 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 ²	הוספת תקנה 256א
	(להלן – התקנות העיקריות), יבוא:	החלטה בהעדר תשובה ובקשה לקיום דיון
	"256א. לא הגיש משיב תשובה כאמור בתקנה 256 ולא ביקש לקיים דיון עד תום המועד להגשת תשובה, רשאי בית המשפט ליתן החלטה על יסוד המרצת הפתיחה בלבד אם שוכנע כי הדבר מוצדק בנסיבות העניין";	
2.	בתקנה 497ג(ו) לתקנות העיקריות, אחרי "תקנה זאת" יבוא "לאחר השעה 17:00 בימים א' עד ה' בשבוע או";	תיקון תקנה 497ג
3.	במקום תקנה 467 יבוא:	החלפת תקנה 467

"467. עיכוב ביצוע וסעד זמני

(א) בית המשפט רשאי להורות על עיכוב ביצועה של החלטה שנתן, וכן על מתן סעד זמני בנוגע להחלטה כאמור, למועד שיקבע ובתנאים שיראו לו, והוא כל עוד לא הוגשו ערעור או בקשת רשות לערער; בקשה למתן סעד לפי תקנה זו אפשר שתידון ללא מתן הודעה עליה, אם הוגשה מיד לאחר שימוע ההחלטה.

(ב) הוגש ערעור או בקשת רשות לערער, רשאי בית המשפט שלערעור להורות על עיכוב ביצועה של החלטה שהיא נושא ערעור או נושא בקשת רשות לערער, וכן על מתן סעד זמני בנוגע להחלטה כאמור, למועד שיקבע ובתנאים שיראו לו.

¹ ס"ח התשמ"ד, עמ' 198.
² ק"ת התשמ"ד, עמ' 2220;

(ג) בית המשפט רשאי לצוות על מתן סעד או על עיכוב ביצוע לפי תקנה זו בתנאים שייראו לו, לרבות מתן ערובה מאת המבקש להבטחת נזק העלול להיגרם בשל הצו "

4. תקנות 468, 469 ו- 471 – בטלות.

ביטול
תקנות
468, 469
ו- 471

5. במקום טופס 26 לתוספת הראשונה, יבוא:

תיקון
התוספת
הראשונה

תקנות סדר הדין האזרחי

טופס 26

(תקנה 255)

הזמנה בהמרצת פתיחה

ה.פ. בית המשפט השלום

ב

המבקש:

ע"י ב"כ עוה"ד

מרחוב

טל': , פקס:

-נגד-

המשיב:

ע"י ב"כ עוה"ד

מרחוב

טל': , פקס:

הזמנה בהמרצת פתיחה

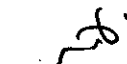
"דע כי המבקש הגיש לבית משפט זה בקשה בהמרצת פתיחה לקבלת סעד כמפורט בהמרצת הפתיחה המצורפת בזה.

אם הנך רוצה להגיש תשובה להמרצת פתיחה כאמור בתקנה 256 או לבקש לקיים דיון כאמור בתקנה 256א, עליך להגיש את התשובה או הבקשה לבית המשפט, ולמסור עותק ממנו למבקש, בתוך ארבעים וחמישה ימים ממועד המצאת המרצת הפתיחה או עד ארבעה עשר ימים לפני מועד הדיון בה, לפי המוקדם.

אם לא תעשה כן, רשאי בית המשפט ליתן החלטה על יסוד המרצת הפתיחה בלבד, אם שוכנע כי הדבר מוצדק בנסיבות העניין".

יום: _____

תחילה 6. תחילתן של תקנות אלה שלושים ימים מיום פרסומן.

יעקב נאמן
שר המשפטים

ד' אדר
התשע"ג
(14 במאי 2013)
2013-001023

דברי הסבר

הוספת תקנה 256א

בפסק הדין רע"א 6678/09 ספדיה נ' גלעד (פורסם בנבו) דן השופט גרוניס, בתוארו אז, בשאלה האם רשאי בית המשפט ליתן פסק דין בהיעדר תשובה בתובענה שנפתחה בדרך של המרצת פתיחה מבלי שנקבע דיון בתובענה.

השופט גרוניס קובע כי אין מנוס מלקיים דיון בהמרצת פתיחה, אף אם לא הגיש המשיב כתב תשובה. המשיב בהמרצת הפתיחה אינו מחויב להגיש כתב תשובה, אלא הוא רשאי לעשות כן כאמור בתקנה 265 לתקנות.

יחד עם זאת, השופט גרוניס דן בטעמים לכך שבית המשפט אינו חייב לקיים דיון בהמרצת פתיחה, כאשר המשיב לא הגיש כתב תשובה, כאשר ביניהם, בין היתר, הצורך ביצירת אחידות בין הליכים הנפתחים בדרך של המרצת פתיחה לבין הליכים הנפתחים בדרך של כתב תביעה, וכן שימור אופיו של הליך המרצת פתיחה, שמטבעו נועד לבירור מהיר של עניינים שאינם מורכבים מבחינה עובדתית (הכלל), לפיו חובה לקיים דיון בהמרצת פתיחה גם בהיעדר כתב תשובה, מאריך את הבירור של המרצות פתיחה ופוגע לכאורה בתכלית ההליך).

כפי שעולה מפסק הדין, יש טעם רב בטעונום התומכים בהסדר לפיו בית המשפט רשאי ליתן פסק דין בלא לקיים דיון כאשר המשיב בהמרצת פתיחה אינו מגיש תשובה ואינו מבקש לקיים דיון עד תום המועד להגשת תשובה כאמור.

בהתאם לזאת, מוצע גם לתקן את טופס 26 לתקנות כך שישקף את האמור בתקנה 256א.

תיקון תקנה 497ג

תקנה 497ג לתקנות סד"א, אשר מאפשרת המצאת כתבי בי דין אלקטרוני לבית המשפט באמצעי אלקטרוני, קובעת בתקנת משנה (ד) כי כתב בי דין אלקטרוני המיועד לבית המשפט, יומצא אל יעד ההגשה האלקטרוני כהגדרתו בתקנות.

באשר למועד ההמצאה, נקבע בתקנות משנה (ה)-(ו), כי כתב בי דין אלקטרוני שנשלח כאמור, יראוהו ככתב שהומצא במסירה אישית לבית המשפט, ביום ובשעה שצוינו באישור אלקטרוני של מערכת בתי המשפט ואם נשלח ביום ו' או ביום מנוחה, יראוהו כאילו נשלח ביום החול שלאחריו.

מהאמור לעיל עולה, כי כתב בי דין אלקטרוני שנשלח בימים א' עד ה' בשבוע, לאחר שעות פעילות בית המשפט ועד לשעת חצות, נחשב ככתב בי-דין שהומצא לבית המשפט ביום בו נשלח, בעוד שבעלי הדין והשופט, מטבע הדברים, נדרשים לכתב בי הדין רק ביום למחרת. בנסיבות אלו, עשוי אף לעיתים להיווצר מצב שבו בעלי הדין והשופט הדין בתיק רואים לראשונה את כתבי בי-דין ביום הדיון, בעוד שזה הומצא כדין בשעות הלילה המאוחרות של יום קודם לכן. כמו כן, הדבר משליך גם על מניין הימים הנספרים לצורך הגשת כתב טענות על ידי בעל הדין שכנגד, שכן גם אם כתב בי הדין נשלח ביום ה' בשעת חצות הרי שהדבר ייחשב כאילו נשלח בבוקר אותו יום, כך שמניין הימים יחל כבר מהיום למחרת.

יחד עם זאת, על מנת לעודד את השימוש בהגשה אלקטרונית של כתב בי דין מוצע לקבוע שעה מאוחרת יותר כשעת סיום להגשה לעומת זו הקבועה ביחס לדרכי המצאה אחרות (כגון המצאה בפקסימיליה או המצאה פיזית במזכירות עצמה). שעת הסיום להגשת כתבי בי דין במסגרת דרכי המצאה אלו היא השעה 13:30, התואמת את שעת הסיום של קבלת הקהל במזכירות בתי המשפט.

לפיכך, מוצע לתקן את תקנה 497ג(ו) ולקבוע כי כתב בי דין שנשלח באמצעי אלקטרוני לאחר השעה 17:00 בימים א' עד ה' בשבוע, יראוהו כאילו נשלח ביום החול שלאחריו.

תיקון תקנה 467 ו-471 לתקנות

תקנות 471-466 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 מסדירות את נושא עיכוב הביצוע והסעד הזמני במצב בו מסתיים ההליך בערכאה הראשונה ויש כוונה להגיש ערעור או שהערעור כבר הוגש.

התקנות האמורות מבדילות בין עיכוב ביצוע לבין סעד זמני לתקופת הערעור. ככלל, עיכוב ביצוע מתאים למצבים בהם בערכאה הדיונית ניתן סעד אופרטיבי אשר מבקשים לעכב את ביצועו עד לסיום הליכי הערעור, כגון תשלום סכום כסף, צו עשה וכד'. סעד זמני לתקופת הערעור יידרש, ככלל, כאשר בערכאה הדיונית לא ניתן סעד אופרטיבי ואף בוטלה החלטה שניתנה קודם לכן אשר הורתה הוראה כלשהי שמבקשים שתוסיף ותישאר בתוקף לתקופת הערעור, כגון פסק דין אשר דחה תביעה שבגדרה ניתן קודם לכן צו מניעה זמני.

התקנות קובעות הסדרים שונים לשני סוגי הסעדים. כאשר מדובר בעיכוב ביצוע, הסמכות להורות על כך מסורה לערכאה הדיונית, ואם היא מסרבת ליתן עיכוב ביצוע, ניתן לפנות לבית משפט שלערעור, זאת אם כבר הוגש ערעור או אם עדיין לא הוגש ערעור. על-פי ההלכה, אין לפנות לערכאת הערעור בטרם התבקש עיכוב הביצוע בערכאה הדיונית, ואף נאמר כי אם לא נעשתה פניה לערכאה הדיונית, לבית המשפט שלערעור אין סמכות לדון בבקשה לעיכוב ביצוע (י' זוסמן, סדרי הדין האזרחי, מהדורה שביעית, 1995, סעיף 667, עמ' 862 הי"ש 379). מאידך גיסא, כאשר מדובר בבקשה למתן סעד זמני לתקופת הערעור, עליה להיות מוגשת לערכאה הדיונית כל עוד לא הוגש ערעור, אך לאחר הגשת הערעור הסמכות לדון בבקשה למתן סעד זמני לתקופת הערעור מסורה לבית המשפט שלערעור.

הניסיון מוכיח כי נגרמות תקלות רבות בשל חוסר מודעות להבדלים שבין עיכוב ביצוע לבין סעד זמני בערעור. לעיתים מזומנות מוגשות בקשות לעיכוב ביצוע לערכאת הערעור מבלי שקדמה לכך פניה לערכאה הדיונית; קיימת אי בהירות בשאלה האם מדובר במקרה פלוני בעיכוב ביצוע או שמא מדובר בסעד זמני לתקופת הערעור וכד'.

בנסיבות אלו, מוצע לאמץ הסדר זהה לעיכוב ביצוע ולסעד זמני לתקופת הערעור, תוך שתקבע חלוקה ברורה של הסמכויות בין הערכאה הדיונית לבין ערכאת הערעור, כאשר ההבחנה ביניהן תלויה בשאלה האם הוגש הליך ערעורי. הסדר דומה נקבע גם בתקנה 43 לתקנות בתי המשפט לעניינים מינהליים (סדרי דין), התשס"א-2000.